

De redactie nodigt lezers uit boeken te recenseren voor deze rubriek

Een fundamenteel verschil tussen de economische en de juridische praktijk is, dat het in de eerste gaat om gelijk hebben en in de tweede om gelijk krijgen. Maar hoe zit dat in de mededingingspraktijk? Dat hangt ervan af aan wie je het vraagt, zo blijkt uit de bundel *Contouren van het Economisch Bureau NMa*.

De bundel geeft een deels geactualiseerde weergave van een seminar dat aan de wieg stond van het Economisch Bureau. De oprichting daarvan binnen de Nederlandse Mededingingsautoriteit, met aan het hoofd een Chief Economist, past in de internationale trend om economische analyse een centralere rol te geven in de mededingingspraktijk. Wie de bundel leest in de hoop een eenduidig beeld te krijgen van de rol van het nieuwe Bureau, wordt teleurgesteld. Dat neemt niet weg dat de verschillende zeer lezenswaardige bijdragen veel gevoel geven voor het spanningsveld waarbinnen het Economisch Bureau moet opereren en de potentieel conflicterende rollen die het zal moeten vervullen.

Er is in de bundel duidelijk verschil tussen de verwachtingen van de economen en de juristen. Dat verschil hangt samen met het vertrouwen in de economische wetenschap en de veronderstelde hiërarchie tussen recht en economie. Het ligt voor de hand dat iemand die het mededingingsrecht ziet als de spelregels om geaccepteerde economische inzichten over concurrentie in de praktijk te brengen, het Economisch Bureau een andere rol toekent dan wie spreekt over "het gekrakeel van de verschillende economische experts, die elkaar vaak tegenspreken". Pieter Kalbfleisch, bestuursvoorzitter van de NMa, gaat in zijn bijdrage in op de beweegredenen om het Economisch Bureau op te richten. De drie belangrijkste zijn volgens hem de behoefte aan een onafhankelijk economisch advies aan de raad van bestuur, evaluatie van de kosten en baten van de NMa en versterking van de economische argumentatie op zaakniveau.

Ook Maarten Pieter Schinkel ziet een duidelijke rol op zaakniveau. Behalve als klankbord voor de zaakbehandelaars, moet het Economisch Bureau volgens hem ook optreden als adviseur over strategie en analyse. In die adviesrol op zaakniveau schuilt het potentiële conflict dat de economen moreel of carriëretechnisch belang krijgen bij het winnen van een zaak. Om te voorkomen dat de economie ondergeschikt raakt aan het winnen, benadrukt Schinkel dat de beste zaak niet per se een gewonnen zaak is. Dit besef moet organisatorisch in de NMa verankerd zijn.

Erik Kloosterhuis wijst op de weerbarstigheid van de juridische praktijk: zonder aandacht voor het



P.A.G. Bergeijk en M. Verkoulen (red.), NMa, 2006 *Contouren van het Economisch Bureau NMa*

juridische kader en de juridische standaarden voor bewijsvoering is de economische aanpak weinig relevant. Bovendien gelden voor de NMa strikte wettelijke termijnen en zijn cijfers voor econometrisch onderzoek vaak beperkt beschikbaar. Patrick van Cayseele breekt een lans voor de economische wetenschap binnen de mededingingsarena. Hij bestrijdt het onder veel juristen levende idee dat economen het zelden eens zijn en dat partijen in een rechtzaak altijd wel een econoom kunnen vinden die als *hired gun* hun zaak bepleit.

Anke Prompers benadrukt dat ook de rechterlijke macht moet investeren in economische kennis, wil het zinvol zijn te investeren in een Economisch Bureau. Als jurist *pur*

sang meet zij daarmee de waarde van het Bureau af aan het externe succes: gelijk krijgen.

Advocaat Martijn Snoep waarschuwt de NMa voor *groupthink*, het verschijnsel dat hechte groepen soms dommer zijn dan de individuen samen. Een Economisch Bureau dat zich onafhankelijk en kritisch opstelt, kan helpen dit te voorkomen en daarom pleit hij tevens voor een Juridisch Bureau. Voorts plaatst Snoep vraagtekens bij de achtergrond van de Chief Economist, die vooral bekend staat als macro-econoom en niet als mededingingseconoom. Hij geeft hem daarom als huiswerk een lijstje beroemde arresten mee.

De bundel sluit af met een bijdrage van Jarig van Sinderen, de Chief Economist om wie het allemaal draait. Zijn stuk gaat vooral in op het meten van de bijdrage van marktwerking en mededingingsbeleid aan de welvaart. Ook Kalbfleisch gaf deze taak veel gewicht.

Dit is niet onbelangrijk natuurlijk, maar zolang het Economisch Bureau zich daar vooral op toelegt, blijft het toch bij een slager die zijn eigen vlees keurt. Dat is zeker het geval wanneer de effectmeting wordt opgehangen aan berekeningen die ook op zaakniveau een rol speelden, en die bovendien op vertrouwelijke en dus oncontroleerbare cijfers zijn gestoeld.

Het Economische Bureau kan lastige rolconflicten uit de weg gaan door zich te focussen op de welvaartsbijdrage van de NMa. Maar uit de bundel blijkt dat menigeen er meer van verwacht. Wil het bureau zelf een bijdrage leveren, dan moet het helpen bij het stellen van prioriteiten en zijn invloed aanwenden om op zaakniveau primair binnen de NMa en pas in de tweede plaats bij de rechter, gelijk te hebben én te krijgen.

JOOST POORT

Senioronderzoeker Mededinging en Regulering bij SEO Economisch Onderzoek